اندیشه شهودی

دکتر بصیر کامجو

24 اپریل 2023

در وجود انسان سه روش یا دستاویز برای شناخت هستی در زندگی وجود دارد :

1 ـ تفکر شهودی

2 ـ تفکر عقلانی وتجربی

3 ـ حواس پنجگانه

نخست تفکر شهودی :

تفکرشهودی توانایی وقدرت ویژه ای مغزاست که درشماری ازانسانها که وی با ادراک درونی اش چیزی را درک می کند که دیگران قادر به درک آن نیستند .

تفکرشهودی دربرخی حالات گونه ای از شناخت وادراکاتی است که بستگی به داشتن ونداشتن دانش فرد ندارد. بلکه مستلزم اندکی تأمل روشمند درروند شناسایی شئ و رو راست بودن به خود و خود باوری است .

تفکر شهودی هنگامی دروجود انسان تقویت می شود که کمبودی و افت دنیای درون خویش را قبول ودر راه زدایش آن دست بکار شود. بااین اسلوب می توان گزارش مفسر **تفکر شهودی** را در مسیرراه درست سوق وسوداد .

با استمداد روش پاکیزگی دنیای درونی ، می شود که **تفکر شهودی** خویش را از گزند خشک اندیشی وکورباوری نجات داد ، زیرا هر پافشاری بیخردانه ، ذهن انسان رااز پژوهش وشناخت به بیرون می بندد . هرقدر انسان آزاد ازقید وبند باورها وایقان تجریدی وذهنی رهایی یابد بهمان پیمانه **تفکر شهودی ودرک شهود** در دنیای درونش تشیید می گردد .

اندیشه شهودی روالی ازمراتب شناخت ، تجلی ونمودِ درعرفان است که درفرآیند سیر وسلوک رهرو راه حق بُروز یافته ومسبب نمایان شدن اتفاقی راستینه های ذات می شود.

شُهود بمفهوم الهام ، مکاشفه ، القا ، دسترسی به دانش ناخوداگاه است . **شهود** همان درک درونی و گونه ای ازادراک وقابلیت پی بردن به چیز غریزی ـ دریافت آگاهی بدون میانجی است . واین قابلیت دردائره ادراکات انسانهای پژوهنده وکارآگاه برای گزیرش فوری ودرست کارهای روزانگی نیز بکار گرفته می شود.

شُهـود (کشف) سُهش درونی و توانایی شناخت نا خود آگاه به چیزی ذاتی ، بی نیازازاستدلال است. ویا روندی که به **تفکر شهودی** یا دل آگاهی ورود به راستیها می انجامد ومشوق دانشورانه ندارد بلکه انتقال از ایقان به پرستش است .

تاریخ **عرفان خراسان** در جریان زیاده از یک ونیم هزار سال اخیر دارنده چنین نگرشهای پژوهشی ودانشی **تفکر شهودی** بوده است .

بگونه ای که ، برای سیر حق و خلیفه خدا شدن سالک طریق (عارف) ابتداء زینه های سیر و سلوک برای پاک کردن روان وجان ، قدس (تنزیه) نفس وبدرود کردن از آلودگیهای دنیازدگی ، پاکیزه ساختن دنیای درونی را بی پیماید .

سپس نور بیداری وهوشیاری اولین نوریست که در سیر وسلوک عرفانی که بقلب سالک (عارف) می تابد وقلب سالک بدان منورمیگردد . این نور به سالک حیات میدهد واورا برای ترک نور تنبیه (توبیخ) آماده می سازد . با این نور، سالک روبه حق براه می افتد ، شب و روزقرار وآرام ندارد ودرکشانش دنیای درونی درسوزوگدازبرای رهایی خویشتن از چنبره وجود مادی ، درجدال است .

چون بمقام و جایگاه معنوی خویش پی برده واز تمام جهات ناپسند مادی ونیاز های نفسانی و شهوانی گیتایی واقف شده ودر پرتوآن نور، خیانت نفس خویش را با چشم دل مشاهده می کند . وبرای بهبودی سِرشت درونی اش در بیقراری وتشویش است . تلاش می دارد تا قلب را از ستیزه جویی، کینه توزی ، کدورت و خیانت پاک سازد.

وبا اراده ملکوتی پویش خود را از رفتار بیهوده ، تُرهات وتمایل بی مقدارنجات می دهد. در آن گام دل سالک از نور خرد کامیاب واز فیوضات (برکات) عرفانی بهره مند گردیده وتمیزدادن ابعاد بی انتهای بزرگی ذات حق مشهود اومی شود .

یعنی قوه ذهن انسان دراین پایگاه به فره ای واجب برای فهمیدن اینکه چه چیزی درست وچه چیز نادرست است ، مجهز وسازمند شده است .

تفکر شهودی در سیر سلوک عرفانی پیوسته در تجلی وجودیِ نور در آفاق نفس سالک به درخشش در می آید . وآن وجود حقیقی حق باشد که بگونه اسماءِ ، خود درنفیر موجودات جلوگر می شود .

دوم تفکر عقلانی وتجربه :

شناخت عقلانی وخرد ، ویژه مغز متفکرانسان است که بوسیله آن جهان هستی را بدور از ایقان و باور در ازاء عقل وتجربه می شناسد .

شناخت عقلانی معرفت تجربی انسان وآگاهی وی برمبنای کشف حقایق از خلقت وآفرینش کائینات ــ لازمه این است که مسبب پیدایی علم ودانش برای تسهیلات زیست اجتماعی وکاویش بشریت بوده وآن جلوه ای ازعقلانیت وآزمون ، درگونه های باز شناسی پیوند وترکیب سرشت ذاتی پدیده ها وامتزاج آنها با همدیگر بکار رفته است .

سوم حواس پنج گانه :

حواس پنج گانه ساختاری از یک جسم زنده وگذرگاه معرفتی وآگاهی ایست که بوسیله آن انسان با جهان خارج از خود ، پیوستگی ، استمرار و تماس برقرار می کند . زندگی انسان درروی کرۀ زمین بجزدرک واحساس وپیوند حواس ها با دنیای کائن چیز دیگری نیست. همین احساس وادراکات حواس پنج گانه ما با جهان هستی « بُود » است که که زندگی را دل انگیزمی سازد وباید آنها را بشناسیم .

چون مغز سخن این نوشته بیشتر متمایل به تفکر و**شناخت شُهودی** است ونه بیان **تفکر عقلانی وتجربه وحواس** . بناً اینجا تنها به ذکر حواس پنج گانه بسنده می کنیم که عبارت اند از : حس بویایی ، حس چشایی ، حس بینایی ، حس شنوایی و حس لامسه (بساوایی) .